

JAARVERSLAG 1995 DNPP

Inleiding

Na het enerverende verkiezingsjaar 1994 was 1995 voor het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP) van de Rijksuniversiteit Groningen een betrekkelijk rustig jaar. Slechts één keer hadden er verkiezingen plaats, tegen drie maal in het jaar daarvoor. Van de relatieve rust werd gebruik gemaakt door een begin te maken met de retrospectieve invoer van de catalogus van vóór 1986 in het geautomatiseerde bestand van het DNPP. Naast dergelijke bijzondere activiteiten werd uiteraard veel aandacht besteed aan de reguliere taken van het DNPP. Opnieuw groeiden de collecties sterk. De Statenverkiezingen en enkele grote, incidentele schenkingen waren hieraan debet. De dienstverlening kreeg ruime aandacht, evenals de contacten met het onderwijs- en onderzoeksveld.

Wetenschappelijk Adviescollege ten behoeve van het DNPP

Conform het reglement van het DNPP (art. 7, 8, 9 en 10) werd in 1980 het Wetenschappelijk Adviescollege ten behoeve van het DNPP ingesteld. Op 1 januari 1995 bestond het Adviescollege uit de volgende leden:

- prof.dr. D.F.J. Bosscher, hoogleraar Eigentijdse Geschiedenis, op voordracht van de Faculteit der Letteren;
- prof.mr. D.J. Elzinga, hoogleraar Staatsrecht, op voordracht van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid;
- prof.dr. F.N. Stokman, hoogleraar Sociologie, op voordracht van de Faculteit der Psychologische, Pedagogische en Sociale Wetenschappen;
- dr. J.M. van Boetzelaer (voorzitter), directeur Dienst Onderwijs, Onderzoek en Planning van de Rijksuniversiteit, op voordracht van de Bibliothecaris;
- dhr. Chr. Wiersma, directeur Openbare Bibliotheek te Groningen, op voordracht van de Bibliothecaris;
- dr. A.C. Klugkist, Bibliothecaris, adviserend lid.

Het Wetenschappelijk Adviescollege vergaderde in het verslagjaar eenmaal, op 8 december. Het Adviescollege besprak op deze bijeenkomst de door het DNPP in 1995 ontplooiden activiteiten. Daarnaast werd stilgestaan bij het 'retro-project', de retrospectieve invoer van de kaartcatalogus van vóór 1986 in de geautomatiseerde catalogus van het DNPP.

Personeelsformatie

Op 1 januari 1995 was de staf van het DNPP als volgt samengesteld:

dr. A.P.M. Lucardie - wetenschappelijk medewerker (0,5 fte)

mevr.drs. M. Nieboer - documentaliste (0,5 fte)

mevr. I.M. Noomen - documentaliste (0,5 fte)

mevr. B.H. Pier - secretaresse (0,7 fte)

mevr. D. van Rheenen - secretaresse (0,3 fte)

drs. G. Voerman - Hoofd (1,0 fte)

Aan het einde van het jaar kondigde mevr. Nieboer haar vertrek aan. Sinds 1990 was zij als documentaliste aan het DNPP verbonden. Vanaf 1993 combineerde zij deze part-time functie met het docentschap research aan de faculteit Journalistiek en Communicatie van de Christelijke Hogeschool Windesheim in Zwolle. Mevr. Nieboer heeft als documentaliste onder meer een grote bijdrage geleverd aan de ontwikkeling en beschikbaarstelling van de geautomatiseerde bestanden van het DNPP. Vanaf 1 januari 1996 werd zij projectleider bibliotheekautomatisering aan de Hanzehogeschool te Groningen. Na het afronden van de sollicitatieprocedure kon in december mevr. Van Rheenen als documentaliste worden benoemd. Haar aanstelling met ingang van 1 januari 1996 had een vacature op het secretariaat als gevolg.

Zoals gebruikelijk waren ook in dit verslagjaar enkele vrijwilligers op het Centrum werkzaam. Drs. J. Hippe verrichtte weer vele waardevolle diensten voor het DNPP. De historici drs. R.F. van Wijk en drs. B.H. de Boer droegen bij aan enkele bibliografische projecten en aan de verwerking van schenkingen. Verder deden in het verslagjaar enkele stagiaires op het DNPP werkervaring op. Van 21 november 1993 tot 10 maart 1995 liep mevr. M.F. Kolthof - studente aan de Hanzehogeschool, Hogeschool van Groningen - opleiding BDI-informatieverzorging - stage. Twee studenten van de studierichting Politicologie van de Katholieke Universiteit Nijmegen waren als stagiaire op het DNPP werkzaam: dhr. H. Horsten (van 15 januari tot 7 april) en mevr. S. Blair (die haar stage op 1 oktober begon).

Dienstverlening

Ook in 1995 legde de dienstverlening een groot beslag op de arbeidstijd. Vergeleken met 1994 bleef het aantal gebruikers dat het DNPP bezocht min of meer stabiel. Zo'n 1000 bezoekers maakten gebruik van de bestanden van het Centrum. Het aantal schriftelijke en telefonische verzoeken om informatie liep tegen de 1100. De Statenverkiezingen zorgden voor een tijdelijke toename van de vraag om informatie. De groep gebruikers bestond ook nu weer vooral uit doctoraalstudenten van verschillende disciplines. Ook HBO-studenten, journalisten, wetenschappers, leraren en leerlingen van middelbare scholen deden echter een beroep op het DNPP. Dienstverlening vond verder plaats door middel van ondersteuning van onderwijsactiviteiten van verschil-

lende aard (zie onder 'relaties met instellingen en het onderwijsveld').

Documentatie

De tweede belangrijke taak van het DNPP, naast en als voorwaarde voor de dienstverlening, bestaat uit documentatieactiviteiten. Voor een uitgebreid overzicht van de op het Centrum aanwezige periodieken en de overige collecties wordt verwezen naar de geheel herziene en geactualiseerde *Beschrijving van de collecties van het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen*, die in de zomer van 1995 verscheen. Een globale aanduiding is hier echter op zijn plaats. In 1995 werden op het DNPP de volgende collecties (die bijna allemaal toegankelijk zijn via de geautomatiseerde catalogus) bijgehouden en uitgebreid:

1. *boeken*. Deze collectie bevat historische en politicologische literatuur betreffende politieke partijen, alsmede (auto-)biografieën van politici. Het aantal boeken bedroeg eind 1995 circa 2200.

2. *brochures*. Deze verzameling bevat door politieke partijen of verwante organisaties uitgegeven brochures, nota's en rapporten. Deze publikaties worden systematisch aangeschaft. Het aantal brochures bedraagt circa 4250.

3. *knipsels*. Op het DNPP is een uitgebreide collectie knipsels aanwezig over partijpolitieke ontwikkelingen in Nederland, met het accent op de activiteiten van de partijen buiten het parlement. Deze knipselverzameling gaat terug tot 1970. Momenteel worden vier kranten geknipt: het *Nieuwsblad van het Noorden*, *NRC Handelsblad*, *Trouw* en de *Volkscrant*.

4. *dag-, week- en partijbladen*. Het DNPP bezit vanaf 1973 een uitgebreide collectie ingebonden of op microfiche gefotografeerde dagbladen, opiniebladen en partijbladen. Zeker bij de laatste categorie wordt gestreefd naar volledigheid.

5. *affiches*. In 1986 is begonnen de groeiende hoeveelheid affiches systematisch te ordenen, te fotograferen en te ontsluiten. Eind 1995 bezat het DNPP ongeveer 1.500 verschillende affiches van politieke partijen. Tegen betaling kunnen negatieven en/of afdrukken ter beschikking worden gesteld.

6. *geluidsarchief*. Naast interviews met prominente partijpolitici (veelal gehouden in het kader van een specifiek onderzoek) bevat deze collectie vooral integrale geluidsopnames van belangrijk geachte partijbijeenkomsten zoals congressen en partijraden. Eind 1995 telde het geluidsarchief zo'n 350 geluidsbanden en 275 cassettes.

7. *archieven*. Het DNPP ontvangt regelmatig archieven van partijen en particulieren. Per 31 december 1995 had het DNPP de volgende collecties in beheer:

7.1 persoonsarchieven

J.G. Bettink (VVD, 1947-1948; 0,25 m.)

B. de Boer (D66, 1967-1986; 1,0 m.)

R.A.P. van den Bree (EVP, 1979-1986; 1,1 m.)

H. Dekker (PPR, 1967-1971; 0,1 m.)
 J.M. Drees (DS'70, 1970-1983; 0,8 m.)
 W. Drees (DS'70, 1970-1983; 1,8 m.)
 H. C. Dresselhuys (BVL, LSP, 1917-1926; 1,2 m.)
 H.M. Koornneef (LSP, PvdV, VVD, 1939-1960; 0,25 m.)
 A.J. Meerburg (D66, 1968-1974; 0,35 m.)
 C. Ofman (EVP; plaatsingslijst in voorbereiding)
 A. Russchen (DS'70, 1970-1983; 0,1 m.)
 J. Schilthuis (VDB, 1919-1946; 0,25 m.)
 N.F.I. Schwarz (D66, 1967-1974; 0,35 m.)
 mevr. Joh. H. Springer (VVD, 1952-1985; 0,4 m.)
 A. van Stuijvenberg (DS'70, 1968-1974; 0,25 m.)
 G. Taal (collectie liberale documentatie, 1870-1950; 2,4 m.)
 H.J.G. Waltmans (PPR, 1972-1983; 0,25 m.)
7.2 partijarchieven
 Anti-revolutionaire kiesvereniging Ulrum (1888-1981; 0,25 m.)
 D66 landelijk partijarchief (plaatsingslijst in voorbereiding)
 D66-afdeling Groningen (1966-1987; 0,7 m.)
 DS'70 landelijk partijarchief (1970-1983; 5,7 m.)
 EVP landelijk partijarchief (1978-1991; 1,0 m.)
 EVP-afdeling Den Haag (plaatsingslijst in voorbereiding)
 EVP-afdeling Drenthe (plaatsingslijst in voorbereiding)
 EVP-afdeling Utrecht (plaatsingslijst in voorbereiding)
 EVP-afdeling Zeist en omstreken (plaatsingslijst in voorbereiding)
 GroenLinks Provinciale Statenfractie Groningen (1979-1992; 0,25 m.)
 JOVD landelijk organisatie-archief (1970-1992; 6,6 m.)
 JOVD-district-Noord (1952-1991; 0,9 m.)
 JOVD-afdeling Groningen (1952-1987; 0,7 m.)
 LSVN (1963-1976; 0,2 m.)
 PSP-gewest Groningen (1973-1981; 0,25 m.)
 PSP-afdeling Groningen (1957-1990; 2,4 m.)
 PPR-afdeling Groningen (plaatsingslijst in voorbereiding)
 PPR-provincie Groningen (plaatsingslijst in voorbereiding)
 VVD landelijk partijarchief (1890, 1948-1990; 22,0 m.)
 VVD-kamercentrale Groningen (1964-1991; 1,8 m.)
 VVD-ondercentrale Fivelingo (1949-1984; 0,10 m.)
 VVD-ondercentrale Veenkoloniën-Westerwolde (1975-1984; 0,10 m.)
 VVD-afdeling Appingedam (1970-1978; 0,25 m.)
 VVD-afdeling Delfzijl (1979-1987; 0,25 m.)
 VVD-afdeling De Marne (1946-1986; 0,1 m.)
 VVD-afdeling Eenrum (1946-1990; 0,1 m.)
 VVD-afdeling Groningen (1946-1979; 1,2 m.)
 VVD-afdeling Haren (1967-1987; 0,5 m.)
 VVD-afdeling Hefshuizen (1978-1987; 0,25 m.)

VVD-afdeling Stadskanaal (1979-1984; 0,25 m.)

VVD-afdeling Warffum (1946-1990; 0,6 m.)

VVD-afdeling 't Zandt (1946-1986; 0,25 m.)

VDJO-'Historisch archief' (1934-1946; 1,0 m.)

VDB-afdeling Amsterdam (1945; 0,01 m.)

Met uitzondering van de collecties waarvan de plaatsingslijst nog in voorbereiding is, zijn al deze archieven voor onderzoek beschikbaar. In verband met de beperkende voorwaarden die soms aan de raadpleging van een archief zijn gesteld, verdient het aanbeveling hierover van tevoren met het DNPP contact op te nemen. Het is in alle gevallen noodzakelijk schriftelijke toestemming voor raadpleging te verkrijgen van het Hoofd van het DNPP en in een enkel geval ook van de archiefhouder.

8. *overig*. Zonder uitputtend te zijn, worden hier nog de volgende collecties genoemd:

- collecties statuten, reglementen, jaarverslagen, verkiezings- en beginselprogramma's;
- congresstukken (van congressen, partijraden, algemene ledenvergaderingen).

Mede om deze collecties ook voor een vroegere periode op specifieke deel-terreinen zo volledig mogelijk te maken, worden bibliografische projecten opgezet. In het verslagjaar werd aan verschillende projecten gewerkt.

In samenwerking met het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG) bereidt het DNPP de uitgave voor van een veelomvattend apparaat voor de geschiedschrijving van de sociaal-democratie. Het IISG en het DNPP namen ook het initiatief tot de herziening en actualisering van de uitgave *Van bron tot boek. Apparaat voor de geschiedschrijving van het communisme in Nederland*. Verder zijn de werkzaamheden aan de bibliografie over de protestants-christelijke partijen voortgezet. Hierbij werkt het DNPP samen met het Historisch Documentatiecentrum voor het Nederlands Protestantisme (1800-heden) van de Vrije Universiteit te Amsterdam. Ten slotte zijn flinke vorderingen gemaakt bij de voorbereiding van een bibliografie en een bronnenoverzicht betreffende de PPR.

De verwerking van schenkingen van documentatie- en archiefmateriaal is zeer arbeidsintensief. Als aanvulling op de eigen collecties werd onder meer van het IISG materiaal ontvangen. In het verslagjaar vulden D66 en de VVD hun reeds op het DNPP gedeponeerde archieven aan.

Automatisering

In 1986 startte de automatisering van de catalogus van het DNPP. Daarbij werd gebruik gemaakt van het systeem van PICA, het samenwerkingsverband van een groot aantal openbare, wetenschappelijke en speciale bibliotheken in Nederland. Eind 1994 kwam de geautomatiseerde DNPP-catalogus beschik-

baar via het Open Bibliotheek Netwerk (OBN). Via de on-line publieks-catalogus (OPC) van de Universiteitsbibliotheek Groningen kan iedereen die toegang heeft tot het OBN, zoekacties uitvoeren in de geautomatiseerde catalogus van het DNPP. In 1995 werd een handleiding opgesteld om externe gebruikers het zoeken te vergemakkelijken.

Per 31 december 1995 telde de geautomatiseerde catalogus van het DNPP circa 36.000 titels van boeken en brochures en van artikelen uit partijbladen, opiniebladen, wetenschappelijke tijdschriften en enkele dagbladen. Vergeleken bij vorige jaren is het aantal ingevoerde titels sterk gegroeid. Voor een deel komt dit op conto van het in september gestarte 'retro-project'. Hierbij wordt de van vóór 1986 daterende kaartcatalogus door de catalogiseerafdeling van de Universiteitsbibliotheek retrospectief in het geautomatiseerde bestand van het DNPP ingevoerd. Dit project, dat werd mogelijk gemaakt door een gezamenlijke inspanning van de Universiteitsbibliotheek en de bij het DNPP betrokken faculteiten, zal naar verwachting in 1997 zijn afgerond.

Onderzoek en publikaties

Behalve de documentatie en de dienstverlening heeft het DNPP ook tot taak wetenschappelijk onderzoek naar Nederlandse politieke partijen waar mogelijk te stimuleren, te ondersteunen en te begeleiden. Om deze taken naar behoren te kunnen vervullen zijn goede contacten met het onderzoeksveld van belang. In 1995 werden verschillende - meestal elders geïnitieerde - onderzoeksprojecten door het DNPP ondersteund:

- Documentatiearbeid ten behoeve van het *Compendium voor politiek en samenleving in Nederland* (onder redactie van H. Daalder en C.J.M. Schuyt).
- Documentatiearbeid ten behoeve van het jaarboek *Parlement en kiezer* (onder redactie van G.G.J. Thissen).
- Documentatiearbeid ten behoeve van de *Gids voor politiek Nederland 1996*, die in samenwerking met het Instituut voor Publiek en Politiek (IPP) wordt uitgegeven.
- Apparaat voor de geschiedschrijving van de sociaal-democratie; in samenwerking met het IISG.
- Herziening en actualisering van *Van bron tot boek. Apparaat voor de geschiedschrijving van het communisme in Nederland*; in samenwerking met het IISG.
- Bibliografie betreffende de protestants-christelijke partijen; in samenwerking met het Historisch Documentatiecentrum voor het Nederlands Protestantisme (1800-heden).
- 'Research Project on Western-European Communism'; onderzoeksproject gecoördineerd door S. Courtois (Centre d'Etude, d'Histoire et de Sociologie du Communisme; Université de Paris X, Nanterre).
- 'Groupe de Recherche sur la Gauche en Europe'; onderzoeksproject

- gecoördineerd door M. Lazar (Centre de Recherches Politiques de la Sorbonne); in 1995 afgerond.
- 'The Makers of West European Institutions. A Biographical Dictionary'; biografisch woordenboek onder redactie van D.S. Bell (University of Leeds).
 - 'Reizigers naar Rusland'. Tentoonstellingsproject betreffende de (politieke) relaties tussen Nederland en Rusland/Sovjet-Unie in de negentiende en twintigste eeuw; in samenwerking met het Gemeentearchief Groningen en de vakgroep Geschiedenis en het Universiteitsmuseum van de Rijksuniversiteit Groningen.
 - Onderzoeksproject 'politieke communicatie'; in samenwerking met de Stichting Film en Wetenschap te Amsterdam en de Universiteit van Amsterdam.
 - Geannoteerde publikatie van documenten betreffende de betrekkingen tussen de CPN en de Communistische Internationale, in samenwerking met het IISG en het *Rossijskij centr chranenija i izutsjenija dokumentov novejszej istorii (RTsChIDNI*; Russisch centrum voor de bewaring en bestudering van documenten betreffende de eigentijdse geschiedenis) te Moskou.

Naast de hierboven vermelde ondersteuning van onderzoeksprojecten hebben individuele medewerkers van het DNPP geparticipeerd in onderzoeken en deelgenomen aan wetenschappelijke congressen, onder andere: Politicologenetmaal (Soesterberg), symposium van het Research Project on Western-European Communism (Parijs), de Medlicott Symposium on International Communism and the Communist International (University of Exeter), de Conference on the 50th anniversary of the end of the Second World War (Murmansk State Pedagogical Institute), de International Scientific Conference 'Russia and Holland - 300 year cooperation' (Moscow State University of Culture) en het congres 'Christen-democratische partijen in de Europese Unie, 1945-1995' (Katholieke Universiteit van Leuven).

In 1995 verbleef dhr. Voerman enkele weken in Moskou om in het kader van zijn promotie-onderzoek naar de relatie tussen de CPN en de Communistische Internationale in het interbellum onderzoek te doen in het *RTsChIDNI* (zie hierboven). Deze instelling beheert het archief van de Communistische Internationale (betreffende de periode 1919-1943).

Verskillende onderzoeksresultaten werden vastgelegd in schriftelijke stukken. Het *Jaarboek 1994* van het DNPP werd begin april gepubliceerd. De verschijning kreeg ruime aandacht van de media. In dit Jaarboek en daarbuiten verzorgden de stafleden van het DNPP in 1995 de volgende publikaties en papers:

- Joop Hippe en Gerrit Voerman, 'Reformatiepartijfusie', in: *Amendement*, 3 (1995), 1 (jan.), 17-19.
- Joop Hippe, Paul Lucardie en Gerrit Voerman, 'Kroniek 1994.

- Overzicht van de partijpolitieke gebeurtenissen van het jaar 1994', in: *Jaarboek 1994 DNPP*, Groningen, 1995, 14-91.
- A.P.M. Lucardie, 'Binnenkomers en buitenstaanders. Een onderzoek naar partijen die in 1994 hun entree in de Tweede Kamer trachtten te maken', in: *Jaarboek 1994 DNPP*, Groningen, 1995, 123-148.
 - Paul Lucardie, 'General Elections in the Netherlands, May 1994: The Triumph of Grey Liberalism', in: *Environmental Politics*, 4 (1995), nr. 4, 119-122.
 - Paul Lucardie, 'New Parties, Old Ideologies and Constrained Coalitions: Party Systems after the Cold War'. Paper gepresenteerd op de Polybius Zomerschool 'Domestic and International Politics after the Cold War', Katholieke Universiteit Nijmegen, 19-23 juni 1995.
 - A.P.M. Lucardie, 'Christian Democratic parties and civil society'. Paper gepresenteerd op het congres 'Christen-democratische partijen in de Europese Unie, 1945-1995', Katholiek Documentatie- en Onderzoekscentrum (KADOC) van de Katholieke Universiteit van Leuven, 15-18 november 1995.
 - Paul Lucardie en Helm Horsten, 'Stemwijzer Statenverkiezingen Groningen', in: *Nieuwsblad van het Noorden*, 3 maart 1995.
 - Paul Lucardie en Helm Horsten, *Programvergelijking Provinciale Statenverkiezingen Noord-Holland 1995*, Haarlem, 1995.
 - Paul Lucardie en Helm Horsten, *Stemwijzer Noord-Holland*, Haarlem, 1995.
 - A.P.M. Lucardie en W.H. van Schuur, 'Groene top en rode basis? De Wet van May toegepast op GroenLinks. Een onderzoeksnotitie', in: *Jaarboek 1994 DNPP*, 1995, 261-269.
 - Paul Lucardie en Wijbrandt van Schuur, 'De interne partijcultuur van GroenLinks'. Paper gepresenteerd op het Politicologenetmaal van de Nederlandse Kring voor de Wetenschap der Politiek, Soesterberg, 1-2 juni 1995.
 - Paul Lucardie, Jelle van der Knoop, Wijbrandt van Schuur en Gerrit Voerman, 'Greening the Reds or Reddening the Greens?: The Case of the Green Left in The Netherlands', in: W. Rüdiger, ed., *Green Politics Three*, Edinburgh, 1995, 90-111.
 - Paul Lucardie en Gerrit Voerman, 'The Netherlands', in: *European Journal of Political Research*, 28 (1995), 3/4, 427-436.
 - Gerrit Voerman en Paul Lucardie, 'Meer aandacht dan gewoonlijk voor buitenlandse politiek', in: *Staatscourant*, 19 december 1995.
 - G. Voerman en W. van Schuur, 'David en Goliath? Over de SP en de PvdA', in: *Socialisme & Democratie*, 52 (1995), 2 (feb.), 86-92.
 - G. Voerman, 'De coming men van de CPN. Goulooze, De Groot en de Komintern (1929-1930)', in: *Jaarboek 1994 DNPP*, Groningen, 1995, 237-260.
 - Gerrit Voerman, 'The Netherlands: Losing colours, turning green',

- in: Dick Richardson and Chris Rootes, eds., *The Green Challenge. The development of Green parties in Europe*, Londen/New York, 1995, 109-127.
- G. Voerman, 'Om de vrijzinnig-democratische erfenis. De verhouding tussen liberalen en socialisten in de jaren 1945-1952', in: P.G.C. van Schie, red., *Tussen polarisatie en paars. De 100-jarige verhouding tussen liberalen en socialisten in Nederland*, Kampen, 1995, 83-96.
 - Gerrit Voerman, 'Het Groninger liberalisme, vroeger en nu', in: *Liberaal Vizier*, 21 (1995), 2 (feb.), 8-10.
 - Gerrit Voerman, 'Toespraak bij de overdracht van het CPN-archief aan het IISG, 19 november 1994', in: *Bulletin Nederlandse Arbeidersbeweging*, maart 1995, nr. 37, 45-50.
 - Gerrit Voerman, 'De Groot aan het bewind. De CPN en de Komintern, 1935-1938', in: *Politiek & Cultuur*, 55 (1995), 1 (apr.), 125-131.
 - Gerrit Voerman, 'Politieke pubers? De geschiedenis van de VDJO en de JOVD', in: *Liberaal Reveil*, 36 (1995), 2 (apr.), 82-84.
 - Gerrit Voerman, 'Baltus Hendrik Pekelharing', in: *Biografisch woordenboek van het socialisme en de arbeidersbeweging in Nederland*. Deel VI, Amsterdam, 1995, 167-171.
 - Gerrit Voerman, 'A feared friend. The Dutch and the Soviet Union during the Second World War'. Paper presented at the conference on the 50th anniversary of the end of the Second World War, Murmansk State Pedagogical Institute, Murmansk, 25-27 April 1995.
 - Gerrit Voerman, 'BVD-archief is anderhalve kilometer unieke historie', in: *de Volkskrant*, 27 juni 1995.
 - Gerrit Voerman, 'From Lenin's comrades in arms to "Dutch donkeys". The CPN and the Comintern in the 1920s'. Paper presented at the 3rd Medlicott Symposium on the Communist International, University of Exeter, Exeter, 23-25 July 1995.
 - Gerrit Voerman, 'Some observations on the relationship between the CPN and the Soviet Union, 1917-1989'. Paper presented at the International Scientific Conference 'Russia and Holland - 300 year cooperation', Moscow State University of Culture, Moscow, 25-27 October 1995.

Relaties met instellingen en het onderwijsveld

De politieke partijen zijn vanzelfsprekend de belangrijkste organisaties waarmee het DNPP contacten onderhoudt. Van alle partijen ontving het DNPP - deels gratis - periodieken, brochures, nota's en rapporten. Van sommige partijen werden ook archivalia ontvangen. Partijen doen ook regelmatig een beroep op de collecties van het DNPP.

Op het wetenschappelijke vlak participeerde het DNPP in het landelijk Postdoctoraal Opleidingsprogramma Negentiende en Twintigste Eeuwse Geschiedenis (PONTEG; een zogeheten 'AIO-netwerk'). Dhr. Lucardie onderhield namens het DNPP de contacten met het Instituut voor Publiek en Politiek (IPP); dhr. Voerman met onder andere het IISG en de Stichting Film en Wetenschap - Audiovisueel Archief. In het verslagjaar werden contacten gelegd met het Instituut voor Nederlandse Geschiedenis (ING). Dr. D. Haks, directeur van het ING, bezocht op 13 april het DNPP. Op 16 mei stelde dr. A. Wessels, als historicus verbonden aan het Instituut voor Eeuwtijdse Geschiedenis van de Universiteit van Oranje-Vrijstaat in Zuid-Afrika zich op de hoogte van de werkwijze van het DNPP. Het instituut waaraan hij werkzaam is, beschikt over een documentatieafdeling dat materiaal beheert betreffende de politiek en het openbaar bestuur van Zuid-Afrika. Op 14 december bezocht een groep medewerkers van het *Rossijskij centr chranenija i izutsjenija dokumentov novejszej istorii (RTsChIDNI)* het DNPP.

In de vorige paragraaf werden reeds enkele contacten op onderzoeksgebied met universitaire instellingen genoemd. Daarnaast werden in 1995 door medewerkers van het DNPP ook gastcolleges gegeven en cursussen verzorgd of ondersteund. Op 14 maart leidde dhr. Voerman een discussiegroep over de interne organisatie van politieke partijen op een werkconferentie van Nederlandse en Zuidafrikaanse politici die in Den Haag werd gehouden.

Op 17 maart gaf hij een college over het Nederlandse communisme voor studenten van de interviewcursus Nieuwste Geschiedenis. Met drs. H. Wedman van de vakgroep Geschiedenis gaf dhr. Voerman in de eerste helft van 1995 een uitgebreid kernvak met als onderwerp 'de Nederlandse arbeidersbeweging en Rusland'. Verder begeleidde hij enkele studenten bij hun eindscriptie. Op 2 november hield dhr. Voerman een gastcollege over de Nederlandse politieke partijen, in het kader van het politicologie-college dat door de sectie Politieke Wetenschappen van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid wordt gegeven. In november en december gaf hij tevens enkele inleidingen over de collecties van het DNPP voor geschiedenisstudenten van de Rijksuniversiteit Groningen. Op 1 december gaf dhr. Voerman een gastcollege over historisch onderzoek in Rusland aan studenten geschiedenis van de Katholieke Universiteit Nijmegen. Dhr. Lucardie hield op 16 augustus een inleiding over politieke partijen in Nederland voor eerstejaars HBO- en RUG-studenten afkomstig van de Antillen. Op 25 oktober hield hij een voordracht over 'Ecologie en Democratie' voor het vakgroepscolloquium

Sociale filosofie, Sociale kennistheorie en Ethiek (SSE) aan de Faculteit der Wijsbegeerte aan de RUG. Dhr. Lucardie verzorgde ten slotte op 26 oktober een inleiding over de 'Typologie der niederländischen Parteien' voor de Vakgroep Politicologie aan de Universiteit van Oldenburg.

Bijzondere activiteiten

Ook dit jaar ontwikkelde het DNPP weer diverse bijzondere activiteiten. In verband met de Statenverkiezingen verzorgde het DNPP voor het *Nieuwsblad van het Noorden* een zgn. 'stemwijzer', waarin de programma's van de deelnemende partijen in Groningen werden toegelicht. Voor het Instituut voor Publiek en Politiek (IPP) stelde dhr. Lucardie samen met H. Horsten een -vergelijking op van de programma's van de politieke partijen in Noord-Holland, die door dit instituut in brochurevorm en op diskette werd uitgegeven.